

הו ס פ ה

צ"י פטעמערסבורג 47 31 עד 47 36 נמלכת כוספה לזבלן אשר העתיק לי צטונו הסכס המפורסם והמפורסר צטונו וצמעטיו דר. הארקאווי צפע-טערסבורג ולאמתי להדפיסו בגס שליטנו נוס' לקח סוד ולא מעשה ידי המפגד רצ' סוציאו זליל דנהשאלה השנייה למה נסעך רוח לספר משלי לל מזכ כלום צלקס סוד וגס צעמן אס מפלגן וכליון גיירו אס רוח וערפה ע' לעיל קאס' א' פסוק ד' דצרי הכותב צלקי עסקימים לדצרו.

דע כי יש בתחלת ספר זה ג' שאלות מי כתב ספר זה ולמה נסמך אצל ספר משלי ומה היינו צריכין אליו ומה הוריה למדנו ממנו, השוכת שאלה הראשונה זה הכפר כתבו השופט (שהיה בימא) שהיה באותו הדור (א) ורבותי אמ' שמואל הנביא כתבו כרוח הקדש כי לא בימיו נעשה זה המעשה, השוכת שאלה ב' לשני פנים כי שלמה אשר ידבר המשלים טרוח זו יצא והסמך ספרה לספרו ושלמה אמר בסוף ספרו (משלי ל"א י') אשת חיל מי ימצא והלל זשכח לאשת חיל הרבה באלף בית עד חיו כולן שבתיה וסיום בסוף ספרו (שם ל"א ל') שקר הרון ורבל הוי' (שם ל"א ל"א) תנו לה ספרו מעשה (צ"ל ידיה) ולפי שהיתה נעמי אשה יראת יי' ורוח אשת חיל שני בה (רוח ג' י"א) כי יודע כל שעד עמי כי אשת חיל את, לכו הזכירים והסמיכם אצל כפר משלי ללמדך שכל מה שאמר שלמה על אשת חיל על כמותן דבר (ג) כמות נעמי וכלתה. השוכת שאלה ג' מה הוריה למדנו ממנו (שבעה ג) דברים ראשון הרעב שהיה בימי שפוט השופטים ללמדך (מלכים ב' י' י') כי לא יפל מרבי יי' ארצה שכשדיו עושן הרע בעיני יי' ועוהבן אותו ועוברין אלהים אודרים שציום שלא לעברם ולהשתחוה להם גם הוא הקים (ר) עליהם דברו אשר דבר (דברים י"א י"ז) ועצר את השמים ולא יהיה מטר וב' זכרון גלות אלימלך ואשתו ובנו מהארץ לחוצה לארץ וכמדה רבים גלו ואע"פ שלא נזכרו תחת שאמר להם הקב"ה ניוקרא כ"ה י"ט) ונתנה הארץ פריה ואכלתם לשבוע וישבתם לכטה [עליה], ודבטח(ה) היא מן הרעב שלא יבוא עליהן רעב, והיו גולק ממנו וכשגרמו עונותיהן בא הרעב וגלו לארצות אויבים השבדים באדם עטון ומאב שהלכו לארצם לגור כדי לחיות מפני הרעב וג' כי נשאו בני אלימלך נשים מאביזת ולא נאסרו עליהן מפני שנחזרו ונתניירו(ו) כקודם לכן שאם נשאו אותן על דתן ועל אלהיהם היה מעשה בני אלימלך מעל תעבירה וחטא ואשמה והיה הכון' מזכרים לננות, וגם בעת הצדיק לא היה נזשא את רוח המואביה מפני המענה

(ח) צלותו הדור ריל צדווחת השופטים אצל לא שלייע המעשה צמנך שנות סיו וע' לקס סוד 47 4. (ז) ע' מדקס משלי סוף פרשס ל"א וילקוט משלי רמז תתקס"ד שסס נדעשו הספוקים רוח צנות וכו' שקר הסן וכו' על רוח עיש וניש הכותב שנסמך ספר רוח לספר משלי הוא ע"פ סדר הכתובים של הספרדים ובעלי המסורה שהציא התנסה שי צהקדמה לספר תהלים והעירני ע"ז הסכס המפורסם דר' צנרלינער נרו צנרלין. (ז) רצ' סוציאו זליל הציא רק צ' דצריס שעגורס נכתב ספר רוח, א' צלקס סוד 47 4 ליסס לדוד בן ישי וב' צקאס' א' פסוק ס' ללמדך כמה עתן סכין לגוהלי ספדיס. (ד) ע' ילקוט דצריס רמז תתס"ז. (ה) ע' ילקוט ויקרא רמז תרס"א ורש"י ויקרא סס. (ו) ע' ייש קאס' א' פסוק ד' יעיש שם אום קביו וקטיו ופסוק י"א אום

הא למדנו שכתחלה נתגייזו ואחר כך נשאום זה ידענו מדברי נעמי וכלתה, כי ראוי(ה) לחקור ולנסות ולכוון את המחשבות עמך ויזכך בך ואז חקבלו כשעששה נעמי עם כלתה שניתתה אותן עד ששבה ערפה לבית אביה (רות א' י"ד) ורות רבקה בה. זה ידענו מזה הכפר שזמן השופטים אע"פ שהיה(ים) היו סקן גם טובים בענינים צדיקים גמורים וחסידים ודורדים בחיות וי' כמו בענין הוללות, ו' למדנו מזה הכפר שנהיה מקבלין(ט) את הגללים לשם מן הגוים ולנחמם ולדבר על לבם דברים טובים דברים נחומים כמו שדברי בענין לוח (שם ב' י"ב) ישלם יי פעלך כשהשבה היא ואמרה (שם ב' י') מדוע מצאתי הן בענין להכירי ואנכי נכריה ואומ' (י) אמצא הן בענין להכירי ואנכי נכריה ואומ' (שם ב' י"ט) אמצא הן [בענין ארני] כי נחמתי ולעזוב לרם פיהה ולקט ופרט עוללות שני' (ויקרא י"ט י') לעני ולגר תעזוב אתם ואומ' (דברים י' י"ח) וארב גר לחת לו לחם ושבלה, ו' ידענו מזה(יא) הכפר ייחוסו של חיד שהיא בן פרץ בן יהודה ולא מן זרע הרי אלה הדברים שנחברו אלמדנו מזה הכפר.

(קלח ל' ח') טוב אחרית דבר מראשיתו ונ' יש לך(יב) אדם שהוא מולד בנים בעצרתו הן סתים ובקנתו הן מתקיימן הרי (שם) טוב אחרית דבר מראשיתו, יש לך אדם שעשה מעשים רעים בעצרתו ובקנתו (בכ"י ובקנתו וטי"ס הוא) הוא חזר ועשה מעשים טובים הרי טוב אחרית [דבר] מראשיתו, יש לך אדם שהוא לומד חורה בעצרתו ומשכחה ובקנתו הוא חזר עליה(יג) הרי טוב אחרית דבר מראשיתו וכן היה המעשה אבה(יד) אשר היה מצולי ישראל וכשבא למול את בנו קרא כל גדולי ירושלים וקרא לר' אלעזר ור' אליעזר(טו) עמון ובשאלו ושחו שרון אלון אמרין וממירין ואלון אלפכתי(טז)

ק"ס ופסוק י"ח לוח ר"צ. ז) זכו הדבר הרצוני וע' מ"ט צלות הקדוש. ח) זכו הדבר הפמישי ונראה שיש כלין ט"ס וז"ל אע"פ שהיו רעים היו צדיקן גם ט"ו צ"ס וכו' ד"ל רוב אנשי הדור ההוא אזל השופטים אשר הקים ד' לישראל כולם היו לדיקים. ט) ע' לקח טוב קאס' א' פסוק ח' לוח קמי' ופסוק י"ח לוח ר"צ וקאס' ז' פסוק י"ח לוח ו"ז. י) חן זה פסוק ונראה שבכ"י איתא הפסוק הקדוש ככפלים ובטי"ס. יא) ע' לקח טוב דף 4 והערה ל"ט שם וי"ט לעיל לוח ג'. יב) על כל המאמר והמעשה דלתישע צן אצוייה ע' ירושלמי חגיגה ד"ש פ"ג, מדרש רות פ"ו, מדרש קבלת פ"ו וילקוט קבלת רמז תתקע"ד ובמדרש צנזלי חגיגה פ"ו ז' ותוספות שם ד"ה שזנו שהצילו את הירושלמי כלורחו וקורא צלחת מ"ח ע"ט צרכות דף 5 וירושלמי מתחיל במאמר ר"מ היה יחיד דרש צנז' מדרש דעיריח עבר אלישע רבא רביז על סוקיח ציוס שצתח אהון ואמרין ליה הא רבך לצד פסק ליה מן דרשא ובפך לגביה ליל מה היתה דרש יומא דין ליל וד' צרך את אחרית וכו' ליל ומה פתחת ציה ליל ויוסף את כל אשר לאיוצ למשנה שכפל לו את כל ממונו אחר ויי דמוצדין ולא השתכחין עקיבה רבך לא כזה דרש כן אלא וד' צרך את אחרית חיוצ מראשיתו צרכות מלות ונעשים צונים שהיו צידו מראשיתו ליל ומה היתה דרש חוץ ח"ל טוב אחרית דבר מראשיתו ליל ומה פתחת ציה ליל ללדס שהוליד צנים צנערוהו וכו' וכו' אחר ויי דמוצדין ולא השתכחין עקיבה רבך לא היה דרש כן אלא טוב אחרית דבר מראשיתו צונן שהיו טוב מראשיתו וכן איתח צמדשים הי"ל וע' ילקוט קבלת הכ"ל. יג) צמדשם וצילקוט קבלת איתח ד' דרשות על הפסוק עוב אחרית דבר מראשיתו וטוסף שכ יש לך אדם שהיה קונה פמורה צנערוהו והוא מפסיד ובצוקתו הוא נשתכר צה וציה ללמי חגיגה ליתח הדרשה יש לך אדם שעושה נעשים רעים צנערוהו וכו' ואיתח שם לאדם שיעשה פמורה צנערוהו וכו' ובמדש רות ליתח הדרשה יש לך אדם שהוא מוליד צנים צנערוהו ואיתח שם השלשה דרשות אחרות. יד) צירושלמי ובמדש רות וקבלת הוצח כל המעשה צשיטי לשון וצ"י ה"ה מ"ע ה וכו' ע"ש וצילקוט קבלת איתח וי"ך היה מעשה אצ"י אצ"ה היה מגדולי ירושלים וכו' וכן איתח צילקוט לקונן אחר לה אצ"י אצ"ה וכו' אכן הצילקוט חינו מדוייק צכל במאמר ע"ש. טו) נראה דל"ל וקרא לכו' אליעזר וכו' י"ב ש"ע ע"ה וכו' ובמדש רות וקבלת, וצירושלמי איתח קרא

אמר אליעזר לר' יהושע אלן עסקן סידהון ואנן ליה אגן עסקן בריהן מד תחולו (וי) סחורה ומסחרה לנביאים ומן הנביאים לכתובים והדברים היו שמוצן כנותקן סדר סני, היתה ראש מלהמת סביסוחן עליה אביה (אמר) (יה) אמר להם רמחו מה באתם לשחוק את ביתי אמר להם הם ושלום עסקן היינו סחורה ומסחרה לנביאים ומן הנביאים לכתובים והוא נותנן סדר סני והוא מלהמת סביסוחנו עיקר נותנן ססני לא באש נתנו היינו רכח' (דברים ד' י"א) והדר בער באש עד לב השמים חשך ענן וירפל, אמר כך הוא נחול כותה של חורה הקן הזה אם סתקיים כי אני נותנו לחורה תעל ידי שלא היתה מחשבתו לשם שמים לא נתקיימה בו תורתו, אמר ליה ומה אמרת חובק' (אמר) אמר ליה (אויב י"ח י"ז) לא יערכנה דרב הכובית אמר ליה ומה (אמר) אמרת ביה, אמר ליה (אמר) אלו רבדי חורה שקן קשן לדקנות ככלי הרב ונחם לאדם ככלי זכוכית, אמר ליה עקובה רבך לא היה אומר כך אלא סח' (אמר) כלי זרב וזכוכית שאם נשכרו יש להם תקנה כך תלמוד חכם שאיך את מושנתו יכול הוא להזור עליה אמר ליה חזור עול לך א"ל למה א"ל עד כאן תחום שבת אמר ליה (מאין) מן את ידע א"ל מטלפי של סוס שכבר חקן אלפים אמה א"ל וכל הדא חכמה אית כן ילית את חור כן (אמר) א"ל למה א"ל חובב והייתו על הדום וכטיל אחורו בוח המקדש ביום כיפור שחל להיות בשבת ושמתו בת קול מפוצצת ואמר (ירמיה ג' י"ד) שוכו בנים שוכבים (זכריה א' ג') שוכו אלי [ונני] ואשיבה אליכם חוץ מאלשען בן אביה שהיה יודע כהו וטרד בך, ומהיכן היה לו המעשה הזה אמר (כר) פעם אחת היה יושב ושונה בכקעת גוסר בשבת וראה אדם אחד עולה לראש הרקל ונטל את האם על הבנים

לכל גדולי ירושלים והוסיפן צצית. אחר וכל' אליעזר וכל' יהושע צצית אחר וצילקוט קבלת קרא לכל גדולי הדור ר' אליעזר ור' יהושע ונראה שצילקוט ליל וכל' אליעזר ור' יהושע. (עו) צמדש קבלת וחילין אמרין אלפצטרין וצמדש דות אלפצטרין והגיה ספירוש מהרזו על מדרש דות שס אלפצטרין כמו שהוא צכיי שלנו ופירש פיוטים ומרזין מסודרים ע"פ אלפצטרין וכול הניח יוניח *αλαβητον* וכן הוא צילקוט קבלת חלין אמרין אלפצטרין מן הכא וחלין אמרין ממזמורים מן הכא וצירושלמי ליחא כל זה ואיחא שס מן דאכלין ושחון שרין מטפחין ומרקדין. (י) כ"ה מתאן עד לא נתקיימה צו תורתו צאיזה סינייים צירושלמי וצילקוט וע' לעיל אות י"ד וע' מדרש דות וקבלת ונראה שאינו מדויק שס ור"ל כצירושלמי וכיי שלנו. (יח) יש כאן ע"ס ואפשר שציל עלב אציה אצא רוחך וכוון להגיה עלב אציה אללם כמו צילקוט עלב אצא אללם. (יט) מוצן כן ליחא צירושלמי ור"ל שוב דהיינו ששאל מה אמר עוד ור"ל שגם מדרש הספוק טוב אחריה דבר עמו עיין לעיל אות י"ג. (כ) כ"ה ע"פ הוודקשים וכו' ליחא ומכ אמרית חיצה [ומכ אמריתו צה] ופיס הוא וצירושלמי ליחא ומכ פתחת ציה. (כא) מדרש דות פ"ו וצגלי מנינה ע"ו א' וספרי פ' עקב חקן צמדש קבלת פ"ז ליחא אלו דברי תורה שקשין לקנות ככלי איהו וזכוכית וצילקוט איז רוח חתקטיו ונומין לאצד ככלי זכוכית א"ל האלפים אפילו ככלי מרס וכו' וע' ישה מואר ירושלמי מנינה פ"ג. — לבירושלמי כל זה דברי ר' מאיר א"ל דית קש' לקנות' ככלי זכוכית וכו' וכו' וכו' לאצד ככלי זכוכית ומכ כלי זהו וזכוכית אס נשתצרו וכו' וכו' ולאצות דר' נתן פכ"ד היה אלישע צן אצויה אמר קשין ד"ח לקנות ככלי זהו וכו' מקיש וכו' לזכוכית מה כלי זהו לאמר שנשצד יש לו תקנה וכל כלי זכוכית אין להם תקנה כשנשצרו אלא כן מוזרין לצרייתן וכו' ועיב ילקוט קבלת רמז חתקטיו ומ"ש לעיל אות י"ד ודקדוקי סופרים מנינה שס אות פ' חוכר רשנן פ"א דק קעיה צ'. (כב) מה כיה ע"פ גמרא ומודרשים וכו' ליחא צטעות ב. (כג) נראה שספר כאן אמר ליה צפילי כדליחא צמדש דות וקבלת חס צירושלמי מנינה וצילקוט קבלת ליחא כן חיל ליה אלא יכ"ל. (כד) צילקוט

מערב דמך עם רמי, 'בעו אמ' רוח נ' ריג) די י' שכבי עד הבקר ארילוח הנניא (משל) לדי ה'. גבר חכם בעוה גבר חכם זה בעוה (שם) ואיש דעת מאמך כח שנודיה על יצח כשכעה. (רוח נ' ריג) וחשכב מרגלותי עד הבקר (נחמקס) כטרם אמ' ר' ברכיהלש) כטרם כח) מלמד שששת שעות שכבה מרגלותי, (שם) ואמר אל ידע כי באה האשה הנך למי אמר ר' מאיר אמ' לך ביהושע) אמ' רב הנא במס' ר' שמאל. ביר יצחק(סא) כל אותו חלילה היה בעוה שטוח על פניו ואומ' רבון כל העולמים נלוי וידוע לפניך שלא ננעתו מן קן די רצון מלפניך אל ידע כי באה האשה הנך שלא יתהלל כי שם שמים שלום לכל ישראל. תב זה הספר, בעורת (בראשית ט"ט כ"א) הנתן אמרי שפר, על ידי יוסף הצעיר החוטט, השם יחדו (תהלים כ"ז ד') ליהוה בעם י' ולבקר מדיכלו.

ניס סס. לח) מדרש רות פ"ז חזל זילקוט משלי רוח תתק"ס הוצא קמס. לפ) ע' לקמ סות ג' י"ד ובערות שם לוח ס"מ. מ) ע' לקמ סות ה"ל לוח ע"א. ע"א) ע' לקמ סות ה"ל לוח ע"ז עד לוח ע"ו.

ברוך רחמנא דסייען.

לוח הטעות:

חוקן :	שורה טעות	עמוד	פירוש	מדרש
והחכמים	החכמים	3	1	"
עכ"ל	עכל	8	3	"
והקנ"ב	והקנב	32	6	"
ואעפ"כ	ואס"כ	14	9	"
לכן וע' לוח הקדום.	לכן	24	"	"
רחוקים	רהוקים	10	16	"
קשה	קשא	4	"	"
וכי	וכו,	22	"	"
צוהר ס"ג דף ק"ג ח' הוצא לקמן לוח קס"ז וע"פ לקמן לוח ק"כ וק"ס.	צוהר מדס	33	"	"
שריזה	שריזה,	4	12	"
למחזה	ללמחזה	11	"	"
והדסה	והדסה	17	"	"
בענין	בעין	4	13	"
עלבון	עלבו	7	"	"
ע"ש. הוצאו	ע"ש הוצאו	19	"	"
וכי	וכי	3	14	"
הוצאו	הוצא	1	"	"
דלקוט	דלקוט	40	15	"
סנודה	סנודה	4	16	"
העקרא וע' תשובת דבר שמואל ס' ר"ז	העקרא	29	29	"
פגחם	פגחם	4	32	"

